

דואט

# דואט

מאיר נטיף, אורי ניר - ציורים  
אוצרת: אורה קראוס



הגלריה העירונית לאמנות, רחובות  
נובמבר 2019

האמנים מאיר נטיף ואורי ניר, מלמדים זה שנים בסדנאות האמנות בבית התרבות ברחובות. בכל שנה עם סיום שנת הלימודים, מוצגת בגלריה העירונית תערוכה של תלמידי הסדנאות, ותושבי העיר רחובות זוכים לתערוכה צבעונית ומגוונת. עשרות תלמידים חוזרים מידי שנה לאותן כיתות לימוד, ואינם מוותרים על המורים, שמהם הם שואבים השראה, רעיונות ומידע לפיתוח עצמי וליצירה אוטונומית משלהם. כעת מוצגת בגלריה תערוכה משותפת לשני האמנים והמורים.

**מאיר נטיף** מציג בתערוכה מספר סדרות: כדים וגביעים, מגדלי מים, טורסו נשי ואוטו־פורטרטים.

**הכדים** הפואטיים של נטיף, מיצגים הלכירוח ומצבי נפש מרתקים. בצפייה ממושכת בהם, עלי־אף ולמרות הדמיון הרב ביניהם, ניתן למצוא שוני בין כד אחד למשנהו. השכבות הבונות את הכד חושפות מרקם משתנה וצבעוניות מגוונת, למרות הרזון והצמצום הצבעוני. קיים הבדל בין הכדים הראשונים שיצר נטיף בשנות יצירתו המוקדמות, לבין הכדים המאוחרים המוצגים בתערוכה הנוכחית. האחרונים הם גדולים, בעלי נפח, וממלאים בגופם את מרבית הבד. העמדה נפחית מסוג זה יוצרת



נחום גוטמן, מנוחת צהריים (1926), שמן על בד

טרנספורמציה של הכד, המשנה את חזותו המקורית, ומעלה בדמיון גוף אישה בעלת חמוקיים עם אברים סמויים. נטיף מספר כי הכדים הרבים שראה בצעירותו, באזור מגוריו ביפו, ריתקו אותו, והוא מצייר אותם שוב ושוב באובססיביות. הבד משמש לו כמצע עליו הוא פורק את פנימיותו ודמיונו.

תהליך הציור החוזר ונשנה, ניחן במוזרות ומורכבות של צורות אקראיות, המובילות את האמן למציאת שווי משקל בין המופשט לריאליסטי. התחושה המתקבלת מעלה את הנעלה והנשגב שבציוריו. תוך כדי תהליך היצירה, מובילה אותו האינטואיציה

לחזרה רפטיבית, וכך הלכי הנפש משתנים, מתעמקים, ונחרטים על פני מצע הכד. הכד משנה את פניו, הפן הריאליסטי מטשטש ומשנה זהויות. הדמות הנשית שניבטת מכדיו מזכירה את ציוריו של **נחום גוטמן**, שהרבה לצייר כדי חרס ערביים, ודמות אישה על חמוקיה מזכירה את מבנה הכד הערבי המסורתי למשל בציוריו 'מנוחת צהריים', ו'נושאת האלומה' (שניהם משנת 1926). הכד משמש כסמל נשי המכיל ומאחסן.

בהקשר זה ניתן להזכיר גם את הדימוי הנשי גם ביצירתו של **אורי רייזמן**, שבציוריו מופיעה טרנספורמציה בין תיאור מרומז של נוף הרים לתיאור של גוף אישה, המאחדים זה בזה. ציוריו של נטיף אכן מתכתבים עם אמנים מן העבר, אולם לדבריו, האמנים מהם הושפע במיוחד הם: **Mark Rothko, Alberto Giacometti, Giorgio Morandi** ועוד. בארונות המטבח הקטן של **Morandi** היו טמונים כלים, קופסאות ובקבוקונים - כלים פשוטים ויומיומיים. אולם כאשר הם מופיעים על הקנבס, נראותם האלגנטית והמינימליסטית משרה על הצופה תחושה של שקט מדיטטיבי. זו האווירה הניכרת גם בציוריו של נטיף, הנותן בהם ביטוי ערכי ליופי ויזואלי מובהק. הגביעים השקופים העדינים של נטיף מזכירים את יצירותיו של רותקו המתאפיינות בשקיפות כתוצאה משימוש בשכבות שקופות של צבע שמן. רותקו המליץ לצופים להתבונן בציוריו מקרוב, כדי לחוש את החוויה הרוחנית שהוא חש בזמן שצייר. ואכן בהתבוננות בציוריו הכדים והגביעים של נטיף בהחלט קיימת התחושה הרוחנית, המרגשת, בשל היופי, והרגיעה שהם משדרים.



מאיר נטיף, ללא כותרת (2002), שמן על בד, 120/120 ס"מ



**מגדלי המים** שימשו במאה הקודמת לייצוב הלחץ במערכת אספקת המים, ולצבירת מים לשעת חרום. כיום אין בהם כל שימוש, אך הם טעונים בזיכרונות. לאורך השנים הפכו מגדלי המים מסמל הקידמה והמודרניזציה ללא יותר ממכלי זיכרון מאובקים. ציירים אהבו, ואוהבים להתמיד בציור המגדלים כדי לתת להם חיים חדשים. נטיף מצייר אותם בדרכו הייחודית, משנה את צורתם המקורית והם מזדקרים מעלה כאובייקט פאלי. הוא משלב ברקע קווים וצורות הנוצרות בתהליך אקראי, צבעם שחור או לבן וצורתם דקיקה. הרקע מורכב משכבות של צבע שמן. מאוחר יותר הוא חורט בהם, וחושף את שכבות הצבע התחתונות. החריטה יוצרת קווים אקראיים של אדום שחור, חום ועוד. מגדלים אלה רחוקים במראם ממגדלי הבטון המסורתיים. הם עכשוויים, דמיוניים, חלקם צפים ואחרים נטועים בקרקע. התחושה היא שאנו צופים במראה מעורפל וחלומי.

**טורסו נשי, אוטו־פורטרטים** - בסדרה זו נחשפת מיומנותו של נטיף בציור ריאליסטי מדויק. שלושת הדיוקנאות צוירו בתקופות זמן שונות והבדלי הגיל ניכרים בפניו ובשערו. בציורי הטורסו הנשי, למרות מראם הריאליסטי, עדיין מרומז מבנה הכד על חמוקיו. הדואליות בין הריאלי לדמיוני מהדהדת. נטיף כותב שקיים בעבודתו צליל של קול פנימי המתהווה מצורות, מרקמים, קווים וצבעים היוצרים פעולה ותגובה הדדית. עברו, פעולת הציור היא להקשיב לצליל הפנימי וליצור באמצעות הצורות והמרקמים כיוונים חדשים.



אורי ניר, תפנים (2018), שמן על בד, 60/40 ס"מ

ציוריו של **אורי ניר**, בדומה לאלה של מאיר נטיף, מתאפיינים בקו נקי, אסתטי, בתמצות וצמצום. ציוריו מתאפיינים בטקסטורה עדינה ומהוקצעת ובמעברים צבעוניים וטונאליים הדרגתיים. בתערוכה זו מוצגות מספר סדרות: מבנים, מגדלי מים ונשים.

**מבנים**, ניר מתבונן במבנים שמעניינים אותו, מצלם ומתרגם אדריכלות פנים לציור. הוא מוסיף או גורע חלקים במבנים הקיימים ויוצר בציוריו מבנים שאינם מזכירים בהכרח את המבנה המקורי. ציורי המבנים מגוונים, מתומצתים ברובם ובדרך כלל מונוכרומטיים בגוונים רכים. החללים אמנם מנוכרים אך מעוררים התרגשות, בזכות היופי והאור הרב שמציף אותם. ניתן לראות בהם צורות גיאומטריות מאסיביות שעולות זו על זו, מעצימות את החלל ולעיתים סותמות אותו. בנוסף למבנים המופשטים הוא מצייר מבנים בהם מעטרות קשתות את פנים המבנה, והן מוסיפות לחלל הריק תוכן ועניין. יש לציין כי ברוב המבנים הדימוי האנושי נעדר. ניר מספר כי ציוריו מושפעים מהאמן הדני **Vilhelm Hammrshoi** שמזכיר במעט את התפנימים שלו, אלא שבצפייה בחלק מציוריו של **Hammshoi** הדמות האנושית חמורת סבר, האווירה קודרת



וילהלם המרשווי, אור ירח (1906), שמן על בד

וחשוכה, בעוד שציוריו של ניר מוארים, למרות הצמצום והמינימליזם היחסי. ניתן להזכיר גם את **Edward Hopper**, אמן אמריקאי שגם צייר תפנימים ריקים מאדם, ומצליח בסמליות מופנמת ליצור אווירת נכאים המתייחסת לבדידות. אצל ניר למרות שהחללים ריקים, המבנים המוארים והמוקצעים משדרים יופי ואופטימיות. בציוריו של ניר קיים דמיון גם לאמן **Giorgio de Chirico** שמבניו מורכבים מחלקי מציאות, מבודדים ובכך הם מוצאים מהקשרם. הם משדרים אניגמטיות ודרמה. הוא יוצר את המבנים בקווים ובצורות נפחיות מדויקות בתמצות מכוון ואור גדול חודר לחלק מחלליו. היצירות מרגשות, בעלות עוצמה ויופי, ובניגוד לדה קיריקו, במבנים של ניר קיימת תחושת נעימות שמלווה בתקווה.

מגדלי המים של ניר הם בחלקם ריאליסטיים בגוון בטוני, מעוותים, ומתכתבים היטב עם המבנים שלו. בציורים אחרים הוא מצייר מגדל דמיוני בצורת משפך לבן על רקע נוף סוראליסטי בשעת דמדומים. ניב מספר שמעל חצר בית ילדותו התנשא מגדל מים עתיק שבצילו נהג לשחק. האסתטיקה של המבנה נחרטה בזיכרונו ושמשה כהשראה לסדרה זו.

סדרת דמויות הנשים יוצאת דופן ביופייה. כמעט כל הדמויות יושבות עם הגב לצופה, הן חטובות, דקות גזרה. שערן שופע, ומרקם גופן בולט בכתמי צבע שנמרח במשיכות מכוונות. אמנם, אין אפשרות לראות את הבעת פניהן, אך תנוחת גופן מותירה את הצופה בתהייה על מחשבותיהן ומצבן הנפשי. האור המוטל עליהן, מדגיש את יופיו ואת איכותו הציורית הגבוהה של ניר.

התערוכה עוסקת בחיבור בין ציוריהם של נטיף וניר - חיבור שיצר תערוכה בה היופי, הטרנסנדנטליות והקוהרנטיות יוצרים אווירת רגיעה בחלל, המושכת את הצופה להתבונן באריכות בציורים ולתהות על סוד קיסמם. גישותיהם לציור אמנם שונות, אך העיסוק והעניין מצויים באותם הדברים: במינימליזם, בצמצום ובהתמקדות בתכנים פנים-אמנותיים, במשחק הצבעים, בטקסטורות, ובהעדר כל אלמנט נרטיבי.

וואבי-סאבי הוא יופיים של דברים לא מושלמים,  
ארעיים וחסרים.

זהו יופיים של דברים פשוטים וצנועים.

זהו יופיים של דברים לא מקובלים.\*

אורה קראוס, אוצרת

\* לאונרד קורן, וואבי-סאבי, לאמנים, למעצבים, למשוררים ולפילוסופים, הקדמה, עמ' 7, הדפסה וכריכה: כריכה ודפוס קורדובה בע"מ, 2003



אורי ניר, אשה (2017), שמן על קרטון, 50/70 ס"מ



מאיר נטיף, ללא כותרת (1993), שמן על נייר, 100/70 ס"מ





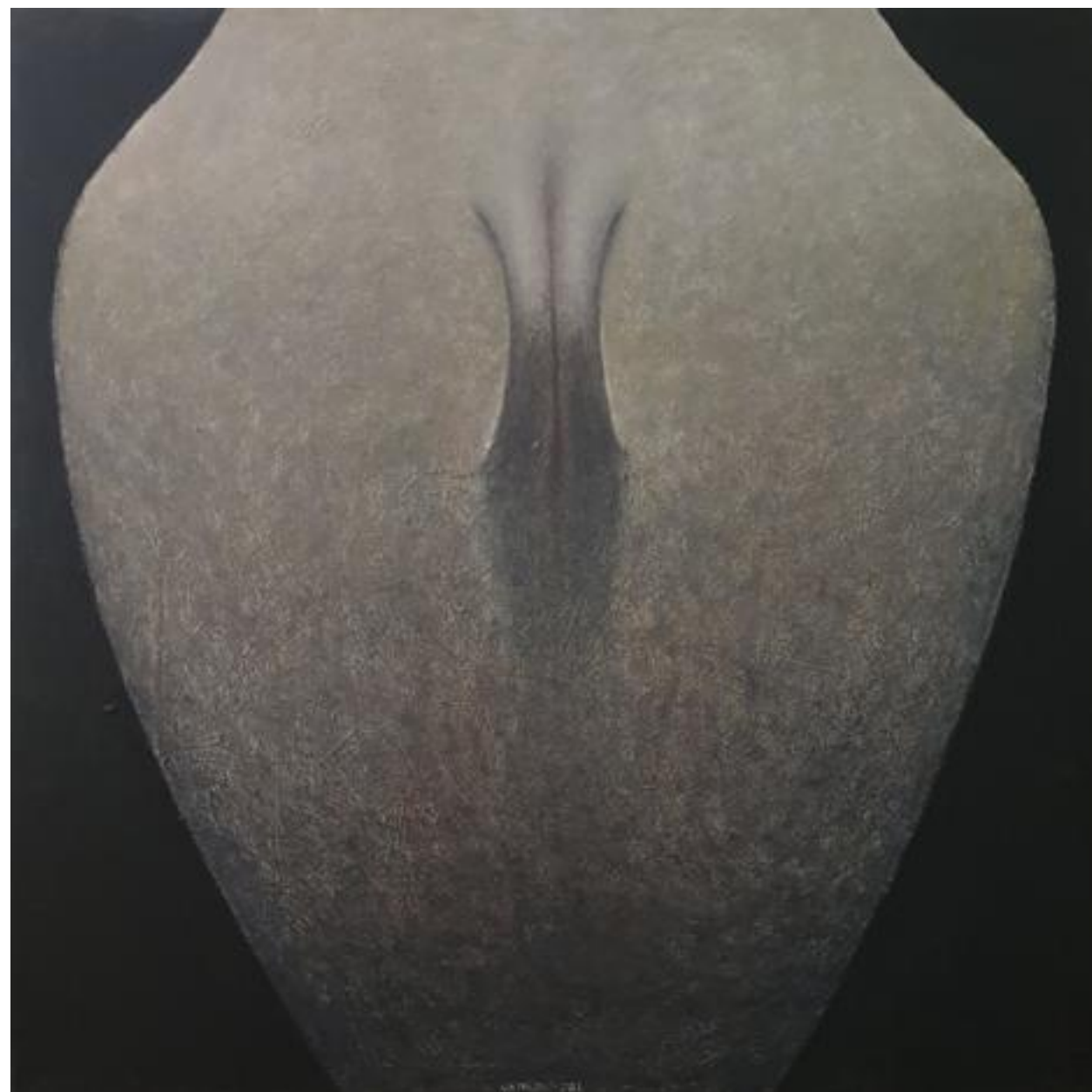
אורי ניר, מגדל מים (2017), שמן על בד, 60/40 ס"מ



מאיר נטיף, ללא כותרת (2002), שמן על בד, 80/69 ס"מ



אורי ניר, תפנים (2017), שמן על בד, 50/50 ס"מ



מאיר נטיף, ללא כותרת (2015), שמן על בד, 100/100 ס"מ



אורי ניר, מגדל מים (2017), שמן על בד, 60/40 ס"מ



אורי ניר, תפנים (2013), שמן על בד, 45/35 ס"מ

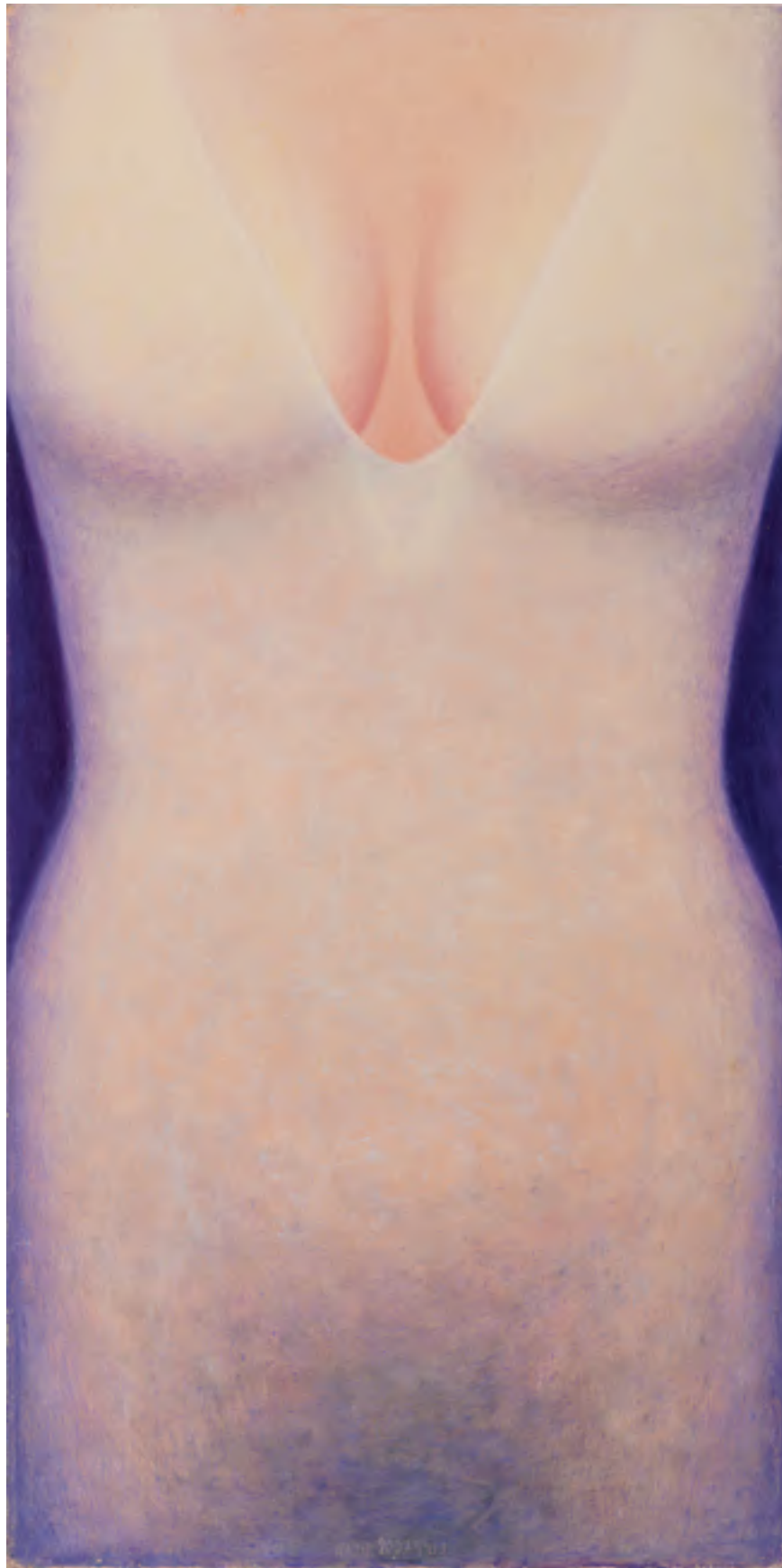


מאיר נטיף, ללא כותרת (2002), שמן על בד, 100/60 ס"מ  
בעמוד הבא מימין: מאיר נטיף, ללא כותרת (2007), שמן על בד, 50/60 ס"מ  
בעמוד הבא משמאל: אורי ניר, תפנים (2012), שמן על בד, 40/80 ס"מ



מאיר נטיף, ללא כותרת (2002), שמן על בד, 100/60 ס"מ





אורי ניר, תפנים (2018), שמן על בד, 40/60 ס"מ  
משמאל: מאיר נטיף, ללא כותרת (2007), שמן על בד, 50/60 ס"מ





**הגלריה העירונית לאמנות**  
מרכז התרבות ע"ש מ. סמילנסקי, רחובות  
אוצרת ומנהלת הגלריה: אורה קראוס

צילום העבודות והחלל: יגאל פרדו  
עיצוב והפקת הקטלוג: דנה ודן

© כל הזכויות שמורות  
נדפס בע.ה. הדפסות, נובמבר 2019



בתמיכת משרד התרבות והספורט, מנהל התרבות,  
המחלקה לאמנות פלסטית, עיריית רחובות,  
החברה העירונית רחובות לתרבות, ספורט ונופש



